Nr 177

av herr Werner i Malmö m. fl.
om tjänstgöring i internationellt biståndsarbete som alternativ till värnpliktstjänstgöringen.

De välmotiverade kraven på u-landstjänst som värnpliktsalternativ har ingalunda tystnat. Tanken att tjänstgöring i internationellt utvecklingssamarbete skall godtas som alternativ till värnplikt — för dem som efter prövning befinnes lämpliga, inom av statsmakterna fastställda kvotramar — har fortsatt att väcka anklang i vida kretsar. Sådana möjligheter finnes redan nu i bl. a. Belgien, Frankrike, Holland, Italien, Västtyskland och Danmark. Kyrkornas världsråds generalförsamling i Uppsala 1968 uppmanade kyrkorna att verka för en utveckling i denna riktning. Senare instämde Svenska ekumeniska nämnden i detta krav. Olika aktionsgrupper bland svenska studenter har med parlamentariska metoder försökt vinna gehör för sin uppriktiga önskan att göra en meningsfylld insats i u-land. De förslag som därvid fördes fram gick ut på att lämpliga ungdomar skulle kunna få uppskov med värnplikten tills den civila utbildningen avslutats. Därefter skulle de få några månaders utbildning i hemlandet och sedan arbeta i u-land under två år. Socialstyrelsen, som i likhet med Sveriges läkarförbund och universitetskanslersämbetet var positiva till tanken, skisserade i en egen utredning en utbildning för u-landstjänstgöring avpassad för nyligen grundutbildade medicinare.

Den Mellqvistska utredningen, som Kungl. Maj:t baserade sin proposition på, föreslog att all utbildning skulle förläggas till hemlandet för att därigenom åstadkomma en beredskapskår för framtida biståndsinsatser.

Eftersom vår militärpolitiska målsättning är neutralitet har vår krigsmakt också en rent fredsbevarande uppgift. Det torde också ligga i öppen dag att biståndsarbete befordrar fred och avspänning i världen. Säkerligen är biståndsarbete i fattiga länder det mest konstruktiva fredsarbete som finns. Detta framhölls med skärpa i den alltfort gällande målsättningspropositionen 101 år 1968, att ett ökat bistånd till utvecklingsländerna bidrar till en fredlig utveckling i världen. U-landsbistånd är en del av totalförsvaret i ordets vidaste mening.

Finansministern har nyligen ställt sig tveksam till möjligheten att uppnå enprocentsmålet av bruttonationalprodukten till 1974. U-lands-

tjänstgöring som värnplikt skulle i det läget vara ett enkelt sätt att öka det svenska biståndets volym samtidigt som dylik tjänstgöring inte märkbart skulle inskränka den svenska krigsmaktens personella resurser.

Den bistånds- och katastrofutbildning som beslutats blir mycket allmänt hållen av utbildningsplanen att döma. 110 timmar avdelas för katastrofutbildning. Vad för slags katastrofer kommer undervisningen på hemmaplan att behandla? Blir det jordbävningar i Peru eller hungersituationen i Jemen där åkrarna blivit öknar? Blir det översvämningarna i Östpakistan, massakern i Sydsudan eller Eritrea? Blir det de stora sjukdomshärdarna i Afrika eller Asien? Och vad kommer denna utbildning att ge utan kontakt med den verklighet utbildningen avser?

Naturligtvis kan det alltid framhållas att man inte har bruk av oerfaret folk i u-landstjänst men väl av experter tränade att undervisa andra. Det finns dock en rad specialuppgifter som mottagarlandet inte kan fylla med inhemska krafter. Just nu står kliniker i det hunger- och sjukdomsdrabbade Jemen tomma. Det finns inte läkare och vårdare. Det finns bara patienter — utanför sjukhusen. Här skulle en svensk med. kand. och en svensk sjuksköterska kunnat rädda många liv. Nu får Jemenpatienter dö medan värnpliktiga medicinare sköter skoskav på svenska soldater.

För många ungdomar skulle en tids biståndsarbete i u-land stimulera till fortsatta insatser. Man måste nämligen se och uppleva verkligheten för att fångas av uppgiften. Svenska ungdomar representerar merparten av den u-landsintresserade opinionen i vårt land. För många har intresset merendels tagit sig uttryck i känsloladdade protester och politiskt teoretiserande. När nu en avsevärd grupp ungdomar vill låta intresset ta sig uttryck i praktisk handling att hjälpa de fattiga folken borde myndigheterna i varje fall våga ett försök.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till sådan förändring av värnpliktssystemet att i enlighet med socialstyrelsens i förevarande motion anförda utredningsförslag tjänstgöring i internationellt biståndsarbete prövas som alternativ till värnpliktstjänstgöring.

Stockholm den 21 januari 1971

MARTEN WERNER (m) i Malmö

ANDERS WIJKMAN (m)

PER-ERIK NISSER (m)

TORE NILSSON (m) i Agnäs